

Eduardas Mieželaitis

MONTAŽAI

AUTOTEMATIKA

Infarktas

Kinkyk! Kinkyki Paplak! Papl...

Ak! Ir nutrūko staiga ploniausia
Mano paukščio smuiko styga...

Sušlamėjo lazdyno šakelės
ir lapai, ir šalia j žolę
nukrito nebegyva mano
lakštingala...

Aš pakėliau,
padėjau ant didelio delno
dar šiltą šio paukščio kūnelį,
išskleidžiau pilkus, aišku,
jam nebereikalingus sparnus...

Sparnai reikalingi tik giesmei...
Bet kartais sparnus apkarpo
saulėtekio liepsnos... Gaila...
Labai man gaila sparnų...

Graudžiai ošia nutilęs miškas
žaliajį lapų rekvijemą...
Ir liūdnos jo aido bangos

skalauja šią lėkštą mano
delno salą: čia guli numirus
giesmė. Miškui stinga giesmės...

(Giesmė, kaip ir viskas, miršta.)

Guli mano delne numirus giesmė..

Pasilenk ir pabučiuok, – kužda
žaliąjį rekvijemą suošę žalio
ir didelio miško orkestro
žalvario lapai, – šį nedidelį,
pilką ir vis dėlto tokį
herojišką paukštį už jo
tokią didelę didelę giesmę...

Didžiulėje girioje nedidelio
paukščio giesmė – didelis
žygis...

Pakask jį po šito

lazdyno Olimpu. Ir atsiminki
seną nuvalkiotą tiesą:
memento mori... Ir vis dėlto
gaila šito numirusio paukščio.
Labai gaila miško giesmės...

...Pasilenkiu ir pabučiuoju
giesmę...

Genealogija

1

Padedu į šalį Pano plunksnakotį, rašantį žaliu rašalu žalius miško lyrikos posmus: padedu į šalį meškerykotį: reikia pailsėti; pavargau ir nuo žalios poezijos. Be to, vidudienis, ir žuvys nebekimba...

Guliu išsitiesęs aukštiekninkas žaliame minkštame žolės patale ir žiūriu į aukštį: žydras dangaus parašiuoto kupolas, baltais debesėlių taškais išmarginta musmirė, kuri visai neseniai, saulės spindulio kotu atvirtus į viršų, dar gulėjo upėje, dabar apsiverčia ir visą mane užgožia savo taškuota kepure.

Baltas šios milžiniškos musmirės kotas – saulės spindulys – įsiremta tiesiog į mane, ir aš stebiu šio milžino kepurės baltas debesėlių skaidulas.

Vitmeniškos žolės lapai žiūri dabar į mane iš aukšto, keistai ištiesę ilgus žalius kaklus ir žemyn nulenkę neproporcingai mažas žalias galvutes, ir negali atsistebėti: kokia čia dabar būtybė įsibrovė į jų žaliają demokratiją?

O aš – vabalėlis: guliu prilipęs prie balkšvo šios milžiniškos musmirės koto, dabar mažesnis už visus kitus to žalio kontinento gyventojus. Nesutraiškindite visų mažiausio žemės vabalo!..

Bet kur tau!.. Paliks kas tave ramybėje: sulekia subėga įsibrovėlio pažiūrėti visi karingai nusiteikę žaliojo kontinento gyventojai.

Tanko vikšrais atropoja žalia kirmėlė ir savo lokatoriaus antenomis gaudo kiekvieną mano kvėptelėjimą.

Plastmasiniais malūnsparnio sparnais atšlama paaukuotas žalsvas laumžirgis, išjungia motorą, pakimba virš manęs ir įremia akių žiūronus tiesiai į mane.

Pro žolės lapus išlenda raketinė žalio žiogo formos konstrukcija, praūžia modernūs aukštojo pilotažo plačiasparniai peteliškių lėktuvai ir, manevruodami suglaudžiamos geometrijos sparnais, daro viražą virš mano galvos.

Tiesiai į veidą lekia cigaro formos raketa: kamanė – žžžž – ir atsimuša man į skruostą.

Pagaliau pasirodo skruzdėlių armija; ji pradeda strateginį apsupimą: batalionai, pulkai, divizijos slenka ir slenka ir baigia mane apsupti.

Visas žaliasis kontinentas sukilo prieš mane. Kodėl? Ir kuo aš Jums nusidėjau, žaliosios kirmėlytės, margi drugeliai, auksiniai laumžirgiai ir darbščiosios skruzdėlės? Už ką mane žadate sunaikinti? Juk aš dabar mažesnis už jus visus. Argi aš jums pavojingas?..

Ak demokratiški vitmeniškos žolės lapai! Aš kreipiuos į jus pagalbos: tik jūs vieni dabar galite man padėti išlikti. Aš kosminis demokratas: t. y. kosminio universumo šalininkas. Ir todėl aš esu viso, kas gyva šiame universume, vadinamas, kartu ir jūsų visų, geras draugas.

Aš galiu pakartoti tau, žole, Volto Vitmeno žmogiškosios maldos žodžius: „Tenderly will I use you, curling grass.“ Ir aš lygiai taip pat švelniai elgiuos su tavim, garbanota žole...

Aš gerai žinau savo kuklių vietą universume: aš esu žemesnis ir mažesnis už žolę; aš prilipęs prie taškuotos dangaus musmirės balto koto vabalas, aš prilipęs prie juodos žemės, į kurią netrukus ruošiuos grįžti, dulkė. Apginkite mane, žolės lapai!..

Ir man pagaliau pavyksta įtikinti žolę: ji atšaukia savo žalius kovos įsakymus, ir mane supusi jos armija pasitraukia.

Mane gožiančios milžiniškos dangaus musmirės kepure, baltomis debesėlių skaidulomis atropoja vabalas, kurį kažkas kažkada praminė vyturiu, ir skambūs jo radijo signalai užšifruotu kodu į visas keturias žaliojo kontinento puses praneša apie paliaubas.

Ir aš vėl guliu, ramiai išsitiesęs žolėje, ir stebiu baltas dangaus debesėlių skaidulas. Aš – mažas mažas didelės nesąmonės, didelės beprotystės vabaliukas. Vitmeniškos žolės lapai žiūri iš aukšto į mane – mažą universumo atomą arba, kaip anksčiau sakydavo, žemės dulkę...

Bet dabar kita nelaimė: užgriuvo tokia gausybė balsų ir garsų, kad neišlaiko ausų būgneliai. Kas atsitiko?

Pakeliu akis į garbanotus pušų vainikus: paukščiai!.. Čia susirinko viso miško paukščiai. Turėjo, matyt, kažkas labai svarbaus įvykti. Kas? Kokia proga dabar čia prasidėjo tokia įnirtinga paukščių polemika?

Klausau ištempęs ausis. Noriu išgirsti, ką dabar kalba miško paukščiai. Deja, sunku suprasti paukščių kalbą.

Vaikystėje, tiesa, man teko tos kalbos mokytis miškuose, pievose ir paupiuose. Buvau jau gerokai pramokęs, jau susikalbėdavau su visaip čiauškiančiais paukšteliais.

Bet melodingą paukščių kalbą nustelbė įvairios plieninės ir geležinės robotų konstruojamos kalbinės konstrukcijos. Ir primiršau sodrią ir žalią paukščių kalbą.

O gaila: paukščio kalba asonansinė: ji muzikalesnė, grakštesnė, subtilesnė ir todėl labiau tinkama poetiniam, ypač rimų, žodynui. Bet vieną kitą žodį, vieną kitą sakinį dar prisimenu. Ne viską dar pamiršau. Įsiklausau, pradžioje kas penktas, o paskui jau kas trečias žodis man pasirodo suprantamas. Ir tai jau gerai: aš dar visai nepamiršau paukščių kalbos – gražiausios kalbos pasaulyje!..

Mėginu įsigilinti į paukščių polemiką. Iš minimų pavardžių, iš terminologijos sprendžiu, jog kalbama apie poeziją. Vyksta temperamentinga diskusija.

Iš karto negaliu suvokti viso šio karšto ginčo esmės. Gal kiekvienas plunksnuotas oratorius, kaip dažnai atsitinka, norėdamas pademonstruoti savo iškalbą ar literatūrinį išprusimą, beria skambias frazes, ir tiek.

O gal ir ne. Gal susidūrė skirtingų mokyklų ir skirtingo skonio sparnuoti oratoriai, ir polemika dabar gali užtrukti iki gilios nakties. Gali ir niekad nesibaigti...

Pažįstama batalija: tik ištars paukštukas savo mylimo poeto vardą, visi sparnuočiai paberia tokią gausybę kitų vardų, kad oratoriui belieka nutilti. Neleidžia kalbėti žaliuje miško salėje – chaosas. Tikras lyriškas entuziazmas. Ak, tie paukščiai paukščiai: kokie jie nuoširdūs, betarpiški, natūralūs oratoriai. Nes jie naivūs skrajūnai ir blogi diplomatai...

Išbėga paukštukas į žalią tribūną, atstato iš anksto paruoštam smūgiui raudoną krūtinukę, pašiauria pilką kuodelį ir paukštiškai, atvirai žeria į akis visą tiesą. Tokia, mat, paukščių demokratija. Laimingi paukščiai...

Cit, paklausykime žaliujo miško oratorių kalbų...

3–9

– Ho! no! ho! Mer! mer! mer! Sa! sa! sal Fo! fo! fo! O! o! o! Vi! vi! vi! Di! di! Di! Jus! jus! jus! Li! Ii! Ii! Tai! tai! tai! Po! po! po! Ver! ver! ver! Gi! gi! gi! Li! Ii! Ii! Jus! jus! jus! Ha! ha! ha! fi! fi! fi! Sas! sas! sas! Dan! dan! dan! Tè! tè! tè! Ge! ge! ge! Tè! tè! tè! Šel! šel! šel! (Kas? Šelmis?) Ne: Is! is! is! Mic! mic! mic! Ke ke! ke! Vič! vič! vič! Ius! ius! ius! Vit! vit! vit! Me! me! me! Nas! nas! nas! Bai! bai! bai! Ron! ron! ron! As! as! as! Bod! bod! bod! Ler! ler! ler! (Kas? Gal: ver? ver? ver?) Aišku: Len! len! len! As! as! as! Eliu! eliu! eliu! ararar! (Gal: kvar? kvar? kvar?)

Visi paukščiai sako kalbas. Viena tik juoda varna neturi ką pasakyti. Gal todėl, kad nemėgsta poezijos. O gal todėl, kad visai jos nesupranta. Bet polemikos įkarštyje varna kartoja tą patį įkyrų klausimą: ar? ar? ar? Ir: kar, kar, kar. Karleilis? – aišku, ironiškai paklausia mažas kuprotas tarsis Kvazimodas paukštelis. Supykusi varna iškarkia kitą savo vienintelio žodžio variantą: Kvar! kvar! kvar! Ir visa varnos giesmė...

Te? te? te? – ironizuoja mažas sparnuotas kupriukas ir čia pat atsako: Tas! tas! tas! O varna nesupranta ironijos, perdaug rimtas paukštis... Ir kam varnai poezija? Kam jai muzika? Varna patenkinta ir pritaria mažam kupriukui nauju vienintelio savo žodžio variantu: Dar! dar! dar!

Vi? vi? vi? – kikena paukščiukas kupriukas. – Nas? nas? nas? – ir nulekia į aukštą medį. O kiti paukščiai, striksėdami iš eilės į žalią tribūną, tęsia pradėtą polemiką:

– Blok! blok! blok! As! as! as! (Gal bloknotas? O gal banknotas? – klausia kažkas.) Hik! hik! hik! Met! met! met! As! as! as! Eli! eli! eli! Ot! ot! ot! (Jot? jot? jot? – įsiterpia lakštingala). Ar! ar! ar! (Ar? ar? ar? – klausia lakštingalos varna. Bet kažkas ateina į pagalbą...) Agon! agon! agon! As! as! as! Lor! lor! lor! (Ką? ką? ką? – klausia draugą paukštis.) O kitas: Ril! ril! ril! Kė! kė! kė!..

Visa asonansų enciklopedija! Ir man dabar aišku: žaliojoje auditorijoje – paukščių poezijos simpoziumas. Džiaugiuos nepamiršęs paukščių kalbos: galiu dabar dalyvauti paukščių polemikoje...

4

Vešlus ir šakotas poezijos genealogijos medis: storiausios homeriškos jo šakos dabar jau stūkso arčiau prie žemės, ploniausios eliuariškos atžalos stiebiasi pačioje viršūnėje. Bet medis vienas: poezijos medis. Ir kiekvienas paukštis jame išsitenka: kiekvienas paukštis poezijos genealogijos medyje turi nuosavą šaką arba šakelę.

Jeigu visi paukščiai sutūptų ant vienos šakos, jie, aišku, neišsitektų. Bet paukščiai protingi: jie išsisklaidė po visą medį, aplipo visas šakas, kiekvienas pasirinko sau vietą. Ir todėl toks polifoniškas šakoto poezijos medžio ošimas.

Gėtė sakė: amžinai žalias gyvenimo medis. Galima būtų tą patį pasakyti ir apie amžinai žalią poezijos medį. Kasmet naujais ūgliais jis švyluoja žydroje padangėje, įsikimba į paslaptinius kosmoso kauburius ir pasistiebia dar aukščiau, dar arčiau žvaigždžių.

5

Žanas Kokto sakė: poetai kaip paukščiai, jie gieda savo giesmę genealogijos medyje. Ir juo poetai, sakė Kokto, tvirčiau laikosi savo genealogijos medžio, tuo jų giesmė tikresnė.

Prisiklausęs paukščių kalbų, panorau ir aš padalyvauti paukščių poetiniame simpoziume, garsiai išreikšti tą Žano Kokto mintį. Bet sparnuotų oratorių kalbos išseko, ir *le vol d'oiseau*, paukščių sąskrydis, jauėjo į pabaigą. Padiskutavę sparnuoti oratoriai nutarė priimti žalią rezoliuciją. Perskaityti

ją buvo pavesta lakštingalai. Lakštingala iškilmingai perskaitė poetinės deklaracijos forma parašytą *ars poetica*.

Skaitė muzikaliai, patetiškai, artistišškai. Mane užkerėjo sidabrinė jos žodžių koloratūra. Ir jeigu man dabar reikėtų atpasakoti šio svarbaus žaliojo dokumento turinį – dievaži, negalėčiau. Girdėjau tik jos balsą.

Lakštingalos kalba man priminė antikinę, dabar jau mirusią, lotynų kalbą. Atsimenu tik atskirus žodžius, pavyzdžiui, nascuntur poetae. Tokios nuomonės apie poezijos meną būta senovėje. Dabar ši pažiūra, aišku, nebegalioja. Nes, kaip sakoma, paseno. Bet ar taip buvo pasakyta, ar nebuvo – galvos negulda. Melodinga lakštingalos balso forma nustelbė žaliojo dokumento turinį...

Pakėliau galvą iš žolės ir pamačiau: saulė tarsi lokys jau kabinos nagais už pušų kamienų ir sliuogė žemyn, arčiau prie žemės. Pats, pagalvojau, žuvų kibimas. Pasiėmiau žalią Pano plunksnakotį ir nubridau per žolynus prie upės. Čia mėlynoje vakaro rimtyje tęsiu žaliąją savo poeziją. Ir staiga vėl:

– Eliu! eliu! eliu! – ironizuoja krūmuose lakštingala. O praskrisdama virš galvos varna man dar numeta: ar! ar! ar! Tarsi juodą plunksną... Ak jūs, plepės, pagrasiau abiem piktai, jūs dar šaipysitės?..

Ir pats nusišypsojau. Ar jos čia kaitos? Pats aš, tįsodamas žolėje ir laukdamas vakaro, visokių juokų prisigalvojau, o dabar pykstu. Kuo čia dėti sparnuoti miško fantastai?

Užneriu ant vąšiuko stipriais šarvais apsikausčiusį karkvabalį ir užmetu meškerę į upės ultramariną. Ir pataikyk man taip: tiesiai ant mėnulio piautuvo. Nuplaus meškerės gyslelę, o aš manysiu, kad nutraukė banginis...

Robotas

Meškeriojas – automatinis miško Golemas*.

Varinis veido kvadratas. Ir sučiauptos lūpos.

Kaktą užgožęs plieninis marsiečio šalmas,

Iš kurio žėri dvi akių stiklinės lupos.

Lengva plėšriajai žuviai šitokį robotą,

Užprogramuotą šį mechanizmą, valdyti:

Trūkteli siūlą (ak, kibernetinė rafinuota

Valdymo technika!), jis ir pakelia meškerykotį.

Mechaniškai pakelia: grynas techninis impulsas.

Ir mechaniškai meškerę vėl į upę nuleidžia.

Monotoniškai dunksi mechaninis pulsas.

Jo gyslomis teka žuvų programiniai skaičiai.

Meškeriojas, šis genetiškai kiek pagerintas

Automatinis vienetas, – šimtmečiais siektas

Superepochos masinis technostandartas –

Superkonstruktorlaus jau sufantazuotas projektas.

Ir Bekono kadaise sukritikuota sala Utopija**

Pagaliau realizuojama: meškeriojas salą

Pasirenka tarsi labai jam patogią užuovėją

Ir stebi vienintelį daiktą savyje – meškerės galą.

* Golemas (senovės hebr. *gōlem* – „nesusiformavusi, beformė masė“, „embrionas“) – žydų legendinė būtybė. Golemas būdavo suformuojamas iš molio ar purvo ir atgaivinamas magija. Viduramžiais buvo manyta, kad golemus valdo galingi burtininkai, kurie visiškai valdė savo nemąstančių tarnų veiksmus. (Red.)

** Žmogaus širdis, sakė kadaise Bekonas, nėra atplėšta nuo žemyno sala. Ji – pusiasalis, kuris susijęs su visu žemynu. (Aut. past.)

Saloje, deja, širdis tampa sala. Golemizacija –
Tragikomedijos hepiendas: pigus groteskas.
Saloje sėdi standartinis, panašus į Mao Cze-
Duną, meškeriojas. Plokštė. Kaukė. Ir viskas.

Lengva plėšriajai žuviai šitokį robotą,
Užprogramuotą Ž–N000 1.... valdyti būtų,
Bet... meškeriojas susimąstė ir, nors ribotą,
Bet teisingą *cogito, ergo sum*
Prisiminė ir... pabudo...

Eduardas Mieželaitis, *Montažai*, Vilnius: Vaga, 1969, p. 303–312.

IKARAS

...Balandžio rytas...

Aš taip ir pavadinčiau šią poemą,
kurią šiandieną pradeda žmogus rašyti...

Aš negaliu pridėti čia nei posmo, nei vienos eilutės.

Tačiau Visatoje poemą rašo
didžiausias dabarties poetas –
kosmonautas.

...Tu vis dažniau dabar keli akis į dangų...

Ir tavyje srovena nerimas... Ir tave traukia
mėnulio, saulės ir žvaigždžių trauka.
Taip elgias paukščiai gūžtoje, kai jiems
sparnai užauga ir vilioja aukštas skrydis.

Bet žemė geras senas tavo lizdas...

Argi tau joje nepakanka jos šilumos?
Argi tau joje nepakanka jos jaukumo?
Argi tau joje nepakanka jos duonos?
Argi tau joje nepakanka jos vandens?
Argi tau joje nepakanka jos medaus?
Argi tau joje nepakanka jos sotumo?..

Argi tau joje nepakanka jos lopšinės –
vėjo, šilo, jūros ir debesų dainos?..

Argi tau joje nepakanka tokių valandų,
kurias pavadinti galėtum laimingom?
Ko joje nepakanka tau,
žemės sūnau?

Dabar tau nepakanka tiktai žvaigždžių,
į kurias nori tu įsiremti...

...Tu šį rytą panorai savo sparnus
pripildyti šilto pavasario vėjo.
Tai išskleiski plačiai Ikaro sparnus –
šviesios žvaigždės jau prie tavęs artėja.
Ir visa Visata
tau atverta –
kaip mylimosios
širdis...

LYRA

Aš lyros neturiu.

Bet ji tarp mano žemės
Ir ankstyvųjų vyturių
Į pačią saulę remias...

Sidabrines stygas įtempia vyturiai,
Prie saulės pririša,
ir žemė lyg aukščiau pakyla.

Aš pirštais perbraukiu stygas,
ir jautriai, ir švariai
Dangaus lyg krištolo taurės
garsai suardo tylą.
Ir iš dangaus skambios taurės –
melodijos medaus
Pribėga į krūtinę mano
taurė pasvyra,
Pasipila palaiminta liūtis,
ir aš braukiu lietaus
Sidabrines stygas,
tarp pirštų jausdamas kaip sidabrinę lyrą...

O štai miške esu.
Čia guli žalios knygos.
Ir, pririštos tarp debesų
Ir žemės, skamba medžių stygos.

Ir pirštais perbraukiu
žalias pušų stygas...

Jos ima sulpsti, verkti,
gausti, ir tada, atrodo,
Girdžiu pušų, vėjelio supamų,
melodiją, lyg kas
Čiurlionio Mišką graudžiai
ir svajingai grotų...
Ir iš pušų žaliųjų stygų
miško tankumos
Lakštingalų balsų skambus
sidabras byra...

Ir nuo pavasario dienų
ligi pačios baltos žiemos
Braukiu aš pirštais
skambiaž žalią miško lyrą...

Regiu laukuos drugių
Baltutį debesėlį...
Jis tempia auksines rugių
Stygas aukštyn į vaiskų mėlį...

Aš pirštais perbraukiu, drauge
Su vėjeliu,
rugių auksinį
stygų tankumyną,
Jis subanguoja, jis suvilnija
ir žaliame lauke
Man primena simfonijos garsų
neramų vandenyną...
Ir mano rankose, kaip nytys staklėse, –
rugių auksinės stygos virpa,
pro pirštus išnyra
Melodija apie kasdienę

duoną... Aš braukiu,
Per žalią lauką eidamas
vidurdienio rugių
auksinę lyrą...

Mieste skaitau dažnai
Iš akmeninės knygos.
Dirbtuvių kaminai
Čia įtempti –
lyg stygos.

Balti balandžiai
tempia kaminų
Tiesias stygas ir pririša
prie saulės apskritimo.
Aš pirštais perbraukiu stygas,
ir man plienų,
Variu ir geležim skambėti
darbo giesmės ima.
Dirbtuvių kaminų lyg stygų
tankumyne vyturių
Skambiu balsu suvirpa
plienas ir ore pabyra.
Sidabro, aukso ir pušų
žalias stygas turiu,
Ir kaminų plieninės stygos
puošia mano lyrą...

Kai moteris rankas
Ištiesia ir apmiršta,
Man primena stygas
Ilgai balti jos pirštai...

Aš įtempiu baltų,
ilgų, plonų
Jos pirštų virpančias stygas,
man smingančias į širdį širdį,
Ir skamba pirštų stygose daina,
gražiausia iš dainų,
Ir, iš širdies išėjusią,
širdis ją ir vieną girdi...

Iš lyros stygų, prikabintų
prie dangaus žvaigždžių
Ir mano pirštais palytėtų,
kaip upelis tyrą
Sidabro, aukso, plieno, medžių,
pirštų stygų muzikos
Melodiją, su mėnesiena virpančių,
visur girdžiu...

Skambėk nematoma
Bet esanti visur,
Skambioji mano lyra!..

MANO KŪNAS –
ŽEMĖS KŪNAS

Mano žemės kūnas – jos akmuo –
Tai jos kaulai – kietas jos skalūnas;
Upės – kraujas, molis – jos raumuo, –
Mano žemės kūnas – mano kūnas...

Mano kūnas – iš laukų želmens,
Debesuoto ir lietingo oro,

Ir iš upės šaltojo vandens,
Saulės spindulėlio, vėjo šuoro...

Iš gelsvos smiltelės paneriuos,
Iš krauju paraudusios uogelės,
Ir pilkos šilainės, iš kurios
Kalas duona kvepiantis rugelis...

Iš to rugio duonos trupinių,
Duonos luito, telpančio į saują,
Ir iš miežio grūdo, apynių
Žalio spurgo, kaitinančio kraują...

Iš žuvies, kur nardo vandeny,
Pieno šlako ir sūriosios jūros,
Šilumos, rusenančios ugnį,
Obuolio – tos saulės miniatiūros...

Mano kūnas – kraujas ir raumuo –
Grįš į žemės kūną: bus skalūnas
Ir šilainė – kils iš jo želmuo, –
Mano kūnas – mano žemės kūnas...

MOTERIS

KETURI PAVEIKSLAI

Tu man tokia atrodai:

Po žaliu medžiu, liekna tarsi ilga balta žuvis, nuoga su figos lapo trikampių, laikai ilgais, grakščiais, plonais piršteliais, kaip šis medis laiko savo ilgomis šakelėmis, lyg saulės miniatiūrą aukso obuolį ir siūlai jam gyvybės siūlo pradžių padaryti. Kiekvienas darbas teikia laimę. O laimė – tai aguonos grūdas. Bet aguonos grūdas apskritas kaip obuolys, o obuolys – jis irgi apskritas, kaip žemės kamuolys, o žemė apskrita – kaip ašara. Ir siūlas gema iš aguonos grūdo, ir sukas, ir vyniojasi į

kamuolį, tarsi šitas obuolys, paskui išauga į didžiulį, kaip ši žemė, siūlą kamuolį, kuris štai tavo rankoje.

Kaip Diurerio paveiksle – visada vienodai
protingai ir prasmingai nuodėminga –
tokia tu man atrodai...

Tu man tokia atrodai:

Matau padangės vaisių mėlį, o perregimų jo dažų fono matau tave; matau ant rankų trapų kūdikėlį, kurį tu kelio pažiūrėti jau pakėlei, akis užkėtus mėlynąja svajone. Veide tyli palaima ir ramybė, dvi kilnios palydovės kiekvienos moters, kuriai nesvetima kančių kantrybė; ir ji telaukia, kol trapi gyvybė jai, pirmai, pirmą žodį tars. Ji išdidi, nes ji didžiuojasi mažuoju didžios gyvybės grūdėliu, kaip kiekviena didžiuojas motina, kuri, nebodama pavojų, jį šiam pasauliui dovanojo, kaip saulė dovanoja šviesą, kai gema jam nauja diena. O kas ant delno smulkią smiltį kėlė, tas jautė ir kiek sveria planeta; jei moteris pakėlė kūdikėlį, ji laiko visą žemę, ir todėl ji, tikrai todėl turbūt šventa.

Kaip Rafaelio drobėje, neši vienodai
ant rankų grūdą – visą žemės svorį, –
tokia tu man atrodai...

Tu man tokia atrodai:

Pro tavo lūpų tarpą man auksinė šypsena išsprūsta, lyg pro debesėlį prasikala auksinis saulės spindulys, sušildo mano širdį tarsi žemės kamuolėlių, ir jame vešliai sudygsta nesudygę dar kilniųjų norų apleisti grūdai. Pro tavo lūpų tarpą man auksinė šypsena išsprūsta, lyg maža kregždė iš savo lizdo, prisiglaudusio prie stogo, ir, išskleidusi sparnus, tarsi vabz-džius išgaudo ir išrankioja žemųjų norų didžiulius spiečius.

Kaip Monos Lizos atvaizdas, visus vienodai
pajuokiantis už jų silpnumą, –
tokia tu man atrodai...

Tu man tokia atrodai:

Per lengvą melsvą perregimą rūko šydą matau aš baltą marmurinę Afroditę, nuo pjedestalo naujo dailininko nuimtą ir pasodintą melsvame kambaryje. Pakeitęs amžinąją pozą, marmuras pavirto gyvu baltu kūnu, kuris pavasario alyvomis man kvepia. Nerūpestingu balto veido susimąstymu, raudonų lūpų purpuru, akių giliu nutolimu, baltos krūtinės pilnu-mu, rankų sparnais ir melsvo sniego kūnu ji

primena man gulbę, susisupusią į melsvą lengvą paupio pavasarišką rūką, nežemišką, kilnią ir reikalingą grožiui.

Kaip Renuaro drobėje, esi vienodai nežemiškai aukšta ir žemiškai žaisminga, – tokia tu man atrodai...

Tu man tokia atrodai,

ir tu tokia esi:

kas dieną nevienodai kilni ir nepasiekiamo, griežtai graži, protinga, nežemiška, žemiška, aukšta, nuodėminga.

Šviesi,

kokia ir reikalinga

man esi...

Paryžius

ŽMOGUS

Mano dvi kojos remias į žemės rutulį,
mano dvi rankos paremia saulės kamuolį,
o tarp žemės rutulio
ir tarp saulės kamuolio –
stoviu aš...

Mano galva apskrita – kaip žemės rutulys,
kurio gelmėse – kaip rūda ir anglis –
klodais giliai susiklostę smegenys,

aš jas kasu ir lydau iš plieno
didelius daiktus:
traukinius, žemę apjuosiančius, ir laivus,
skrodžiančius žemės gilius vandenynus,
ir lėktuvus, paukščio tolesnį tęsinį,
ir raketas, greitesnes už žaibą
ir greitesnes už mano minties siūlą...

Mano galva apskrita – kaip saulės kamuolys,
iš kurio gelmės saulės spindulys
į visas keturias puses spinduliuoja
ir žemėje visa gaivina,
ir įkvepia žemei gyvybę...

Kas žemė?

Kas ji be manęs? – – –

Negyvas, raukšlėtas, sunkus kamuolys
nuliūdęs klajojo po didelę mėlyną erdvę,
mėnuly kaip veidrody matė seniai
negražų, rauplėtą, negyvą savo veidą...
Iš liūdesio jis ir sukūrė mane,
ir davė man galvą, į saulę ir žemę panašią,
ir mažas mano galvos kamuolys
pranoko didelį žemės kamuolį
ir dabar atstoja jos ašį...

Žemės rutulys mano rankoms pakluso,
ir aš jam daviau jo grožį.
Žemės rutulys sukūrė mane,
o aš jį sukūriau –
naują, jauną ir gražų,
koku jis nebuvo...

Dviem kojom tvirtai atsispyręs į žemę
ir dviem rankom tvirtai įsiremęs į saulę,
aš stoviu kaip tiltas
tarp žemės ir saulės,
kuriuo į žemę ateina saulė,
kuriuo į saulę užkopia žemė...
Ir sukas, sukas aplinkui mane
mano puikių kūrinų,
mano rankomis nulipintų
iš motinos žemės,
marga ir mišri karuselė:

sukas aplinkui mane
miestai su daugiaaukščiais namais,
gatvių asfaltu, tiltais, stulpais,
šliaužiančių mašinų vabalais,
betono ir plieno gabalais,
vyniojasi man apie kojas ir rankas traukiniai,
suka ratą aplink galvą lėktuvai,
plūduriuoja apie kojas didžiuliai laivai,
sukasi traktoriai, užia staklės,
kyla iš mano rankų palydovai
tarsi balandžių būrys...

Stoviu gražus, tvirtas, aukštas, petingas –
tiltas nuo žemės iki pačios saulės –
stoviu pačiame žemės viduryje,
skleisdamas saulėtus šypsenos spindulius
į visas keturias žemės puses –
komunistas –
žmogus –
aš...

VARDAS

O koks mano vardas? Kokia pavardė?

Pavardė man, tiesa, priklauso.

Bet tu gi mane pasiimsi, mirtie, –

ir kas tada vardas? ir kas pavardė?

Ir kas pasiliks tada, klausiu? – – –

Neliks mano vardo, neliks pavardės.

Bet liksiu, nors gulsiu į žemę, –

nes tavo širdis prie mano širdies,

ir tavo širdis iš mano širdies

gyvybę gyvenimui semia...

Neliks mano vardo, neliks pavardės.

Aš liksiu, – man kūnas atsako, –

nes kūnas prie kūno, petys prie peties,

nes mano krūtinė prie tavo krūties,

du kūnai kaip vienas prašneko.

Neliks mano vardo, neliks pavardės.

Mes liksim, brangioji, abudu,

Nėra praeities ir nėra ateities.

Yra tik gyvybė – plakimas širdies, –

kad amžiais gyvybė ir būtų.

Neliks mano vardo, neliks pavardės.

Vardai arba pavardės keisis.

O mes? O išėjęs iš mano širdies,

išėjęs iš tavo aistringos širdies,

gyvybę pratęs mūsų vaisius – – –

+++

– Pasakyk, upele,
Kaip tu ieškai kelio?

– Aš neieškau kelio!
Aš esu upelė!

BARKAROLĖ

Italija mėlyna, Klelija,
gelsvų apelsinų karoliai
ant kalno lyg kaklo,
o mėlyje –
valia valtele barkarolei!

Italija mėlyna, Klelija,
kalnų iliuzorinė flora,
baltų oleandry šešėlyje –
tercinų tirados, sinjora!

Italija mėlyna, Klelija,
idilija, solo gondoloj, –
skaisti kaip pati evangelija
Frančeska dainuoja Paolui.

Italija mėlyna, Klelija,
magnolijos ir mandolinos,
melodijos, uolos, kamelija,
mėnulio švelnus mandarinas.

Italija mėlyna, Klelija,
lakštingalų koloratūra,
ir talija, gulinti smėlyje,
ir ultramarinas,
o jūra!

Italija mėlyna, Klelija,
melsva valandėlė tos meilės,
kurios vienoje kibirkštėlėje
ir gimė šios mėlynos eilės.

Italija lieka šešėlyje –
į tolį ji plaukia, į tolį.
Ant kaklo pakibusi, Klelija,
kaip rankos man liks barkarolė.

Italija mėlyna, Klelija,
bet melsvą akių tavo florą
ir Sklėriaus regiu akvarelėje
lyg ultramariną, sinjora!

Turinas

NIAGAROS KRIOKLYS, ARBA PASIVAIKŠČIOJIMAS SU VOLTU VITMENU*

1.

Suspaustas tarsi žodžiai kranto rémuose,
pakludamas kanonams, teka upės epas,

* Voltas Vitmenas (Wolt Whitman) (1819–1892) – vienas garsiausių Amerikos poetų, „laisvųjų eilių“ pradininkas. Taip pat eseistas, žurnalistas. Savo kūryboje deklaravo tuo metu revoliucingas demokratines, humanistines idėjas. (Red.)

kaip įvykių tėkmė amžinose poemose,
kaip Haivatos laivo lengvas stiebas
ir kaip taikos jo pypkės, vėjo dailiai rangomas
vidurdienio rimty, tabako žalias dūmas,
ir kaip viduramžių bangų audringai trankomos
Santa Marijos gal maksimalus greitumas.
Bet štai ir skardis. Ir vanduo kaip armija,
išjojanti srautu į žūtbutinį karą,
galvotrūkčiais žemyn į prarają nugarma, o
kovos trimitais trimituoja Niagara.

2.

Dabar šalin harmonija,
šalin visi kanonai, –
vandens ritmo jokia ranka neišlaikys.
Šalin rimai,
jie čia visai nereikalingi,
nes potvynio triukšme ir užesy
jų neišgirs pati geriausioji klausa.
Čia rimai turi būti kaip griaustinis,
geriausiu atveju kaip artilerijos saljutai.
Čia grumiasi vandens laukiniai legionai.
Ir logika šalin,
čia viešpatauja alogizmas,
ir nebėra jau geometrijos taisyklių.

Įsigali jėga.

Brutalus veržiasi į viršų,
silpnus sutrypdamas po kojom.
Čia viešpatauja išsiveržus masė.
Čia vyksta vandens pilietinis karas.

Maišosi baltoji ir juodoji,
maišos raudonoji, geltonoji
vandenų rasės,
triumfuoja gamtos demokratija.
Vanduo ir žodžiai –
balti, juodi ir raudoni demokratai,
kurie griauna kanono rėmų
amžiną ir harmoningą diktatūrą
ir sukuria gražų chaosą.

Čia nesigirdi piemens ragelio.
Čia skamba vario trimitai
ir dunda būgnai.
Bet virš šio pragaro – ore pakibusi
dangaus spalvingoji harmonija –
vaivorykštė,
kuri apjuosia sidabrinę Volto Vitmeno,
chaoso valdovo, filosofo ir satyro, galvą,
o iš baltos barzdos kaip duonos trupiniai
nubyra skambūs žodžiai:
*„And mind a word of the modern –
the word En Masse.“**

Aš sakau Voltui Vitmenui:
vienas žodis kaip individas nustoja reikšmės,
nes jis nieko negali laimėti.
Dabar laimės tiktai žodžių masės,
žodžių armijos, žodžių korpusai ir legionai,
masiniai žodžių sąjūdžiai ir revoliucijos,
ir tai bus žodžių – demokratų visuomenės
demokratiškai grindžiama santvarka.
(Aš prašau nemaišyti sąvokų:

* įsidėmėkite šių laikų žodį – žodį masės (angl.).

*demokratijos saulė, kurią Voltas Vitmenas giedoja,
šiam kontinente nusileidžia. Dabar ji pateka
iš socialistinio kontinento senajam pasauliui.)*

Šitas žodžių krioklys

nebegali sutilpti

į chorėjų, anapestų, daktilių, jambų** ritmus,

nes jų per daug – žodžių ištisos masės.

Ir juos valdyti reikia kitų santvarkos dėsnių.

Jų ritmas bus upės potvynis,

ir vėjo šuoras, ir staklių gaudimas,

ir griausmo trenksmas.

Jų ritmas bus asimetrija

ir netvarkos taktas,

kuris gamtoje viešpatauja.

Nebebus kambarinio kanono.

Bet iš chaoso išplauks

nuostabi chaotinga harmonija.

Ir žodžio spalva bus žmonių rasių,

žemės, jūros vandens, žolės ir metalo spalva.

Ir viršum krioklio vandens chaotiškų masių

baltuoja Volto Vitmeno,

didžiojo poezijos Pano, gauruota galva.

3.

Aš suglostau eilėrašį kaip caca–lialia

ir nupinu rimų kasele,

aš suglostau eilėrašį tarsi dukrele

ir išleidžiu tvarkingai į kelią,

jeigu norite – kaip caca–lialia.

** *chorėjas, anapestas, daktilis, jambas* – silabotoninės eilėdaros metrai, skiriami pagal antikinius principus: chorėjas ir jambas – dviskiemeniai, anapestas, daktilis, amfibrachis – triskiemeniai. (Red.)

Bet kartais eilėraštis kaip kumeliokas
ištrūksta, prarasdamas taką,
ir skamba eilėraštis kiek palaidokas,
bet tada jo nėra pats Aleksandras Blokas
nepaimtų tvirčiau į nagą.

O ar verta guldyti į ankštą kanoną
jį lyg į Prokrusto lovą,
jei metafora lenda posmui pro šoną,
jeigu įvaizdis, špagą ištraukęs, kanoną
šaukia į mirtiną kovą?

Ir ar verta suveržti ritminę amplitudę –
būtinai taip rašyti, kaip rašė,
ir suktis, kaip apie seną pirkutę
dar sukasi eiliakaliai įgudę,
apie jambochorėjinę ašį?

Paklauskite: ar upė pažįsta jambą?

Ar jambą naudoja vėjai?

Paklauskite: ar naktį kosmose skamba

kas nors panašaus į žemišką jambą

arba dar geriau – į chorėją?

Tai kodėl gi eilėraščio siaurinti skalę?

Eilėraščiui duokime valią.

Aš suglostau, jei reikia, kaip savo dukrelę,

sušukuuju, išleidžiu tvarkingai į kelią,

bet iš viso aš prieš caca–lialia.

4.

Aš grįžau į krantus, pasakysite, –
aš grįžau.

Krioklys, kritimas ir kūkurys –
epocha.

Bet grįžimas atgal iš krioklio –
tai ne tas pat, kas grįžimas
į Santa Marijos maksimalų greitumą,
ne į Haivatos valtelę
ir ne į jo taikos pypkės vingiuojantį dūmą.

Čia grįžimas –
iššokusio iš kovos žirgo
nervingas raumenų trūkčiojimas,
šį grįžimą palydi
krioklio kūkurio atminimas.

Upė, nušokus nuo krioklio,
lėtėja, bet atgal nebegrįžta.
Stovi du žili ašigaliai –
du priešingi upės krantai:
stovi žilas aklasis Homeras
ir žilas Voltas Vitmenas.

Vienas su laurų lapų,
antras su žolės lapų
žaliaisiais vainikais
ir per Niagarą tiesia
vienas antram ranką.

Bafalas

STAUGSMAS VIRŠUM BRUKLINO TILTO

„Staugsmas“ –
raudonu viršeliu knyga,
parašyta Aleno Ginsbergo*.

Ši knyga
nepatinka dangoraižiams,
nes ji išėjo iš padugnių,
kur staugia sužeista siela.

Ši knyga
nepatinka tvarkai,
nes tai beformė garsų masė,
kuri chaotiškai veržiasi iš krūtinės.

Ši knyga
nepatinka sotiesiems,
nes tai alkano vilko,
žiemą paklydusio tyruose, staugsmas.

O aš
šią knygą skaitau ir sakau
šalia stovinčiam jos autoriui:
– Teisingai, Alenai Ginsbergai, teisingai.

*„Moloch whose mind is pure machinery! Moloch whose
blood is running money! Moloch whose fingers are ten armies! Moloch whose breast is a cannibal
dynamo! Moloch whose ear is a smoking tomb!“*

*(Molochas, kurio siela – tai mašina! Molochas, kurio kraujas – tai bėgantis auksas! Molochas, kurio
pirštai – tai dešimt armijų! Molochas, kurio krūtinė – tai žmogėdros motoras! Molochas, kurio ausis – tai*

* Alenas Ginsbergas (Allen Ginsberg) (1926–1997) – vienas garsiausių JAV poetų, bitnikas, aktyvus politikas, žmogaus teisių gynėjas, budistas ir vizionierius. Labiausiai išgarsėjo 1956 metais parašyta poema „Staugsmas“ („Howl“). (Red.)

rūkantis kapas!)

Teisingai, Alenai Ginsbergai,
mano bičiuli, teisingai:
dievas Molochas, kurio gyslomis
teka auksas, tai motorizuotas žmogėdra.

Liūdesys tuberkuliozinės mėnesienos gaubtu
gaubia Bruklino tilto karkasą,
nuo kurio kitados
Vladimiras Majakovskis
nusispjovė į juodą Hudsoną.

Laukinis staugsmas kyla
iš dangoraižių papėdžių –
iš purvinų rūsių ir naktinių landynių.
Staugia liūdni ir išblyškę
barzdoti veidai.
Ir staugia ilgaplaukės liūdnos moterys.

Liūdna.

Liūdna ir tuščia.
Ir dykumoje harmoningai,
kaip įtemptos arfos stygos,
kyla į juodą dangų
žvaigždėti dangoraižiai.

Kas iš to?

Šie šimtaaukščiai dangoraižiai
supas, svyruoja, linguoja
kaip vieniši medžiai nakčia,

siūbuojami didelio vėjo.

O aplinkui baisi dykuma,
ir nesimato žmogaus.

Tik mėnulis lyg girtas
kabinasi už dangoraižių
ir apvemiam tulžimi
šią dykumą.

Ak, kaip skauda galvą,
kaip skauda galvą!

Stauk,
Alenai Ginsbergai,
stauk,
padugnių purve,
stauk,
padugnių šiukšle,
stauk,
alkanas vilke!

Ir aš kartu staugsiu.

Mėnulis nuo šimtaaukščio
žvaigždėto dangoraižio
vemiam į Hudsono purvą.

Šimtaaukščio dievo Molocho papėdėje
staugiam pamišėlis –
džiazas.

Ir nieko daugiau.

Daugiau nieko.

Ir taip neapsakomai liūdna.

Duok man savo sausą gyslotą ranką
ir nežiūrėkime nuo tilto karkaso,
nuo šio dinosauro griaučių,
į juodą Hudsoną.

Upė kaip magnetas
traukia žemyn.

Geriau stauk,
Alenai Ginsbergai,
padugnių šiukšle,
alkanas vilke –
tyruose staugti belieka.
Gal tu perrėksi dievo Molocho
metalinės širdies motoro plakimą.

Gal išgirs vilko balsą tyruose
rudeninės nakties nežinios
kupina tuštuma?

Gal į tavo balsą
kiti atsilieps balsai?

Stauk,
Alenai Ginsbergai,
stauk!

Suspauk savo lyrikos knygą
raudonu kaip kraujas

ir kaip liepsna viršeliu,
kuriame lyg ugniagesių kopėčios
prasiskėtę didelės raidės *HOWL*
– *STAUGSMAS*.

Stauk,
Alenai Ginsbergai,
Gal ir išstausi,
kad raudono viršelio kraujuje
prigers aukso Molochas,
kad raudono viršelio liepsnose
sudegs aukso Molochas,
kad raudonose vėliavų marškose
užtrokš aukso Molochas.

Stauk.
Ir aš staugsiu.

Niujorkas

MEDINIS FILOSOFA

Žanas Polis Sartras*
Buratino žingsniu priėjo
Prie pikasiškai** deformuoto lietuvių Rūpintojėlio.

Rūpintojėlio didelės iškrypusios medinės artojo
Kojos – kaip Notre Dame*** bokštai iš tolo.

* Žanas Polis Sartras (Jean Paul Sartre) (1905–1980) – prancūzų filosofas, rašytojas, dramaturgas, publicistas, literatūros kritikas. Vienas iš pagrindinių egzistencialistinės filosofijos atstovų ir apskritai viena svarbiausių figūrų XX a. prancūzų filosofijoje bei marksizmo istorijoje. (Red.)

** Pikasiškai – pagal ispanų tapytojo, vieno žymiausių XX a. menininkų, kubizmo atstovo Pablo Picaso manierą. (Red.)

*** *Notre Dame (Notre Dame de Paris)* – Paryžiaus katedra. (Red.)

Rūpintojėlio įdiržusios medinės plaštakos
Stambios – kaip gotiškas šventasis raštas.
Rūpintojėlio medinė galva netgi kuproto
Kvazimodo**** apokalipsinę galvą pranoko.
Rūpintojėlio medinės ausys geriau girdi
Negu mūsų – todėl jį rauda ir pravirkdė.
Rūpintojėlio medinės akys geriau mato
Negu mūsų – todėl jis apako ir nieko nesako.
Rūpintojėlio stambios kaip kulkos medinės ašaros –
Medinės kaukės grimasos rievėmis laša jos.
Rūpintojėlio medinės lūpos žaliaisiais klevo
Lapeliais, Sartrą išvydę, suošė ir suklego:

– Sadūto tūto, sadūto tūto, sadūto sado, –
Visko mačiau, tik nemačiau dar Sartro.

– Tūto sadūto, tūto sadūto, tūto sadūto, –
Sartras iš kelio pas Rūpintojėlį pasuko.

– Ką čia, – susirūpino Sartras, – Rūpintojėlis sako?
Kieno jis pavardę mini? Markizo de Sado*?
– Ne Sado, – sakau, – o Sartro. Ir, tarp kita ko, sako:
Sadūto tūto, sadūto tūto, sadūto sado.

– O ką tai reiškia? Ir kokia kalba jis šneka?
– Cituoja egzistencialistinę, lingo rito, citatą,
Ta ta to, o be to, jis nešneka, jis ošia
Kalba, kuria šneka paukščiai medžio uokse,
Briedžiai tankmėje, ratuotos bitės, į viršų
Iškeroję medžiai, – kalba, kurią jau žmonės pamiršo...

**** Kvazimodas – Victorio Hugo romano „Paryžiaus katedra“ personažas, kuprotas, luošas, kurčias, tačiau nepaprastai geros, jautrios širdies katedros varpininkas.

* Markizas de Sadas (Marquis de Sade) (1740 – 1814) – prancūzų aristokratas, rašytojas. Savo romanuose vaizduodavo agresyvias, prievartines lytinės elgsenos formas, kurios vėliau pavadintos sadizmu. Daugelį metų praleido kalėjime, kur buvo pasodintas už amoralų elgesį ir lytinius nusikaltimus. (Red.)

Susimąsto Sartras.

Rūpintojėlis ošia: lingo

Rito ta ta to. Ošia: lino linago lino.

– Jeigu kenčia žmogus, – sako man Sartras, –

Kodėl negali kentėti dievas? (Latras:

Paėmė savo seną formulę ir pastatė

Ją aukštyn kojomis. Ak Paryžiaus tu akrobate!

O gal pagaliau jis teisus, jeigu sako?!)

– Sadūto tūto, sadūto tūto, sadūto sado, –

Ošia Rūpintojėlis medinėm miško citatom.

Mąsto tyliai Žanas Polis Sartras, įsispoksojęs

Į milžiniškas kaip bokštai Rūpintojėlio kojas.

Rymo, galvą delnu parėmęs, lietuvių dramos

Dalyvis – Rūpintojėlis – kampuotas kaip Notre Dame jis...

MANO LIETUVA

3.

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.

Rugiai išplaukia. Plaukioja drugiai.

O Lietuva – geriausias mano draugas.

Ir šnekamės – kaip du seni draugai...

Užsirūkau. Pasislepiu. Po beržu.

Ir šnekamės familiariai abu.

Gerai draugai ničnieko nesivaržo.

Nereikia tik tribūninių kalbų...

Mačiau tave paraližuoatą vargo
Ir pirmą žingsnį statančią mačiau:
Žengei labai nedrąsų ir atsargų...
Dabar žengi kas kartas vis tvirčiau...

Bet suprantu aš tavo lėtą būdą:
Gyvenimas išmokė atsargos...
Čia visko būta... Čia ne kartą žūta...
Krauju čia lyta... Verkta čia varguos...

Kalnai. Ir pilys. Kapinės. Ir kryžiai...
Kiti kapai nematė net gėlių...
Bet man džiugu, kad eiti pasiryžai
Žvaigždėm nusėtu žemišku keliu...

+

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.
Rugiai išplaukia. Plaukioja drugiai.
Kalbėk kalbėk man – tarsi geras draugas.
Ir plaukia tavo žodžiai – kaip rugiai.

Kalbėk apie kasdienį savo darbą.
Apie sėkmes ir nesėkmes. Žodžiu,
Papasakok, kaip sekasi tau tarpą
Užpildyti tarp žemės ir žvaigždžių.

Kalbėk apie neišgalvotą savo
Gyvenimą labai man realiai...
Aš parūkysiu. Paklausysiu javo
Žalios kalbos. Kaip klauso nebyliai...

Kalbék kalbék... O aš klausysiu draugo,
Tylédamas klausysiu Lietuvos,
Kuri kaip derlius laukuose užaugo, –
Jos žodžių varpos šnara prie galvos.

Pažvelgsiu į čiurlioniškus žvaigždynus
Ir ten išvysiu Lietuvos pečius...
Ir mano siela, grožį jos pažinus,
Su Nemunu tekės ir neišdžius...

+

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.
Rugiai išplaukia. Plaukioja drugiai...
Tu, Lietuva, man kaip geriausias draugas
Pakilus – Eikim! – tyliai pasakei...

Eime laukais! Kodėl mums neišeiti
Pasigrožėt Kalpoko peizažu?
Sutiksim metų metais Donelaitį,
Keliaujantį arimais pamažu...

Sutiksime laukuos M. K. Čiurlionį,
Ir jis spalvotą pasaką paseks:
Joj karalaitės Lietuvos kelionė
Labai ilga – ligi žvaigždėto Rex...

Sutiksime baudžiauninkų Strazdelį.
Su Poška pastovėsime Baubly.
Žemaitę, Krėvę, Cvirką per mūs šalį
Keliaujančius sutiksime kely...

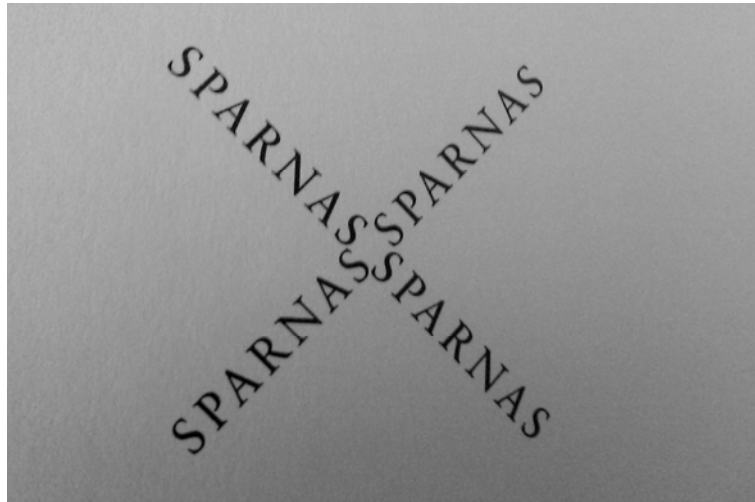
Sutiksime Maironį ir Janonį.
Nusišypsos mums lyriškai Nėris.
Į Pirčiupį atves šita kelionė, –
Prie Motinos mums ašara nukris...

+

Čia Lietuva. Čia lietūs lyja. Laukas.
Rugiai išplaukia. Plaukioja drugiai...
Dėkoju, Lietuva, kad tu kaip geras draugas
Man šiltą, gerą žodį pasakei...

Na, metas kilti... Iki kito karto...
Grįžtu laukais... Čia visko tiek mačiau...
Kelionė man šį kartą neapkarto...
Ir liko širdyje dabar kur kas šilčiau...

MALŪNAS

O

KŪNAS –

MEDINIS

SIAUBŪNAS.

MOJA

KAIP VARNAS

VĖJO MALŪNAS,

TRANKOS IR BILDA

TARSI PERKŪNAS.

VĖJUI ĮKIBĘS Į ŠVARKO SKVERNA,

ĮSMEIGIA LYG STALO PEILĮ SPARNA

Į SAULĘ – TARYTUM Į DUONOS KEPALĄ –

IR

BALTO

SNIEGO

MILTŲ

MUMS

PAPILA..